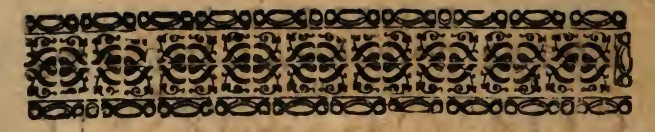
DISSERTATIO HISTORICO-POLITICO-JURIDICA, DE SUCCESSIONIBUS PRINCIPUM...

Petrus Theodoricus, Justinus Schelhase, Valenti Gonzaga

ILLUSTRISSIMIS ET CELSISSIMIS PRINCIPIBUS AC DOMINIS,

DN. JOHANNI ERNESTO

SENIORI,

ET

DN. JOHANNI ERNESTO

JUNIORI

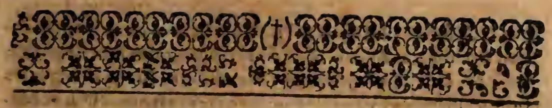
Ducibus Saxoniæ, Juliæ, Cliviæ ac Montium, Landgraviis Thuringiæ, Marchionibus Misniæ, Comitibus de Marca & Ravenspurg, Dynastis in Ravenstein, Dominis meis Clementissimis,

Inauguralem hancce dissertationem

Subjectissimus

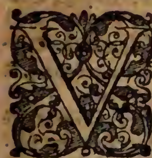
consecro

Justinus Schelhase/
Author & Resp.

AUXILIANTE DEO!

Thesis I.

Ocis consideratione mentem ad rem ipsam meliùs cognoscendam quasi præparari, testis est *Keckerm. p. 2. syst. Logic. plen. c. 4. & 8.* & ex proprietate nominum vim atque substantiam rerum aliqualiter investigari posse, eruditè scribit *Anton. Faber. in Rationabil. ad l. 1 ff. de J. & J. lit. b.* id quod dudùm etiam opinati fuerunt Alpha illud Philosophorum *Aristot. lib. 3 Metaphys. c. 2.* & Princeps ille Philologorum *Scaliger exerc. 1. sect. 1.* Quapropter ante omnia, tritâ illa & vel pueris cognita Successionis Etymologiâ & Homonymia sepositâ, Principum notationem variamq; eorundem acceptionem diligentiùs inquiram.

II. Principes appellantur latinè qs. Primicipes, i. e. primum in Republica & in Senatu imprimis publico, locum capientes. Germanicè Fürsten oder Förstē / per contractionem, qs. die Förderſten am Reich / Schwabenspiegel *lib. 1. c. 141. §. 6.* der Fürst / &c. vel à præsidendo, vom fürstehen / sive gubernando tempore pacis Legibus, non armis, ut Germaniæ Doctor *Lutherus* docet ad illud Psalmi 60: Juda legifer meus. Juda ist mein Fürst.

III. Eorundem acceptio hodiè frequentatur triplex: Prima est generalis denotans omnes Illustres personas, v. g. Imperatores, Electores, Austriæ Archiduces, Duces, Comites Palatinos, Marchiones, Principes, Landgravios, Burggravios, Comites & Barones.

IV. Altera est specialis denotans tantùm eos, qui de Principatibus aliquibus etlichen Fürstenthümern / nicht Hertzogthümern / ab Imperatore unà cum dignitatibus, der Fürstenthümer / sunt investiti, quales perhibentur Principes Ascaniæ,

niæ, die Fürsten zu Anhaldt / Principes Sveviæ, quos repræsentant Archiduces Austriæ: Principes Rugiæ, quos repræsentant, extinctis Ducibus Pomeranis, Marchiones Brandeburgenses solùm: Principes Vandalorum, quos repræsentant Duces Megapolitani: His adduntur Principes Hennebergiæ, quos repræsentant hodiè cum Electore Septemviro Duces Saxoniæ lineæ tàm Aldenburgicæ, quàm Vinaricæ: Et Princeps zu Stebell / quem repræsentat Elector Coloniensis.

V. Tertia est specialissima, denotans Imperatores Principes, κατ᾽ ἐξοχὴν dictos Principes, *prin. proœm. instit. § 6. inst. de J. N. G. & C. l. 31. ff. de LL. & l. 1. ff. de const. Princ.*

VI. Primam ex hisce tribus instituto meo, cui maximè videbatur inservire, accommodare deque Imperatorum, Electorum, Austriæ Archiducum, Ducum, Comitũ Palatinorum, Marchionum, Principum, Landgraviorum, Burggraviorum, Comitum & Baronum successionibus, materia certè cedro dignissima, nobilissima & usu frequentissima, nec dum in forma dissertationis unquam tractata, impræsentiarum pro modulo ingenii dissertare constitueram; verùm negotia quædam inevitabilia obstiterunt, meq;, ut à proposito meo recederem, & de Principum, Imperatorum & Electorum Successionibus hac vice tantùm dissertarem, coegerunt.

Alme Deus nostra feliciter annue cœptis,
Unde tibi laus sit, nostraq; certa salus.

VII. De Imperatorum in Imperio Successione jam nunc dissertaturus distinctim procedam, &, ne aliquid antiquitatis ignoremus, *arg. § 1. instit. de testam. ord.* cui non abs re studeamus, *Novell. 30. in princ.* 1. de Successione Imperatorum Romanorum. 2. de Successione Imperatorum Romano-Germanicorum καθ᾽ ὁμώνυμον acturus sum.

IIX. Quemadmodum autem de Jure Civili Successio in hereditate, heredibus, vel ex Testamento, vel ab intestato defertur, *tot. tit. inst. de Testam. ordinand. & tot. tit. inst. de hered. quæ ab intest. deferunt.* Ita quoque successio in Imperio Romano duobus modis olim fuit delata Imperatoribus, vel Jure hereditario, Imperatorum heredibus, vel, iis deficientibus, electione Extraneis,

IX.

IX. Jure hereditario Imperium Romanum C. Julius Cæsar, victo Pompejo in pugna Pharsalica *an. M. 3902.* Imperatorum primus, ejusq; adoptivus filius Octavianus Augustus principio possederunt: Augustus postea illud eodem jure detulit Tiberio, genero & Privigno, *Vellejus Patercul. lib. 2. Tacit. lib. 17* ubi de Galba Imperatore Pisonem adoptante agit, & *Tranquill. in vita D. Augusti.* Tiberius C. Caligulæ nepoti, *Tranquill. in Tiberio c. 76. & in Caligula c. 14.* Claudius, Claudio Domitio Neroni, filio adoptivo. *Tranquill. in Claud. c. 39. & in Nerone c. 7.* Similiter Vespasianus, Tito & Domitiano, filiis naturalibus; Nerva, Trajano. *Xiphil. in epitom. Dion.* Trajanus, Hadriano: Hadrianus, L. Ælio & Antonino Pio; Antoninus Pius M. Aurelio & L. Vero, omnibus filiis suis adoptivis: Marcus Aurelius, Commodo filio naturali: Antoninus Alagabalus Alexandro filio adoptivo: Valerianus Senior, Gallieno & Valeriano juniori, filiis naturalibus: Carus, Carino & Numeriano, filiis naturalibus: Diocletianus & Maximianus, Constantio & Galerio filiis adoptivis: Constantinus Magnus tribus filiis, Constantino & Constantio & Constanti, *Onuphrius Panvin. lib. de Comitiis Imperatoriis c. 1.* apud quem etiam alia, post hæc, hereditariæ Imperii Romani delationis exempla, videnda extant.

X. Electione, Imperium Romanum ad Extraneos delatum est duplici. 1. Senatus, 2. Exercituum.

XI. Senatus electione sive ex Scto, renunciati sunt tres vel quatuor Imperatores: Nerva, Maximinus & Balbinus, ac Tacitus, *Dio Cassius in vita Nervæ. Julius Capitolinus in Maximini & Balbini vitis. Herodianus Græcus scriptor lib. 7. tempor. suor. & Vopiscus Syracusius Taciti vitæ scriptor.*

XII. Exercituum electione Imperium adepti sunt plures, sed diversimodè. Modò enim unus tantùm electus & confirmatus est Romæ à solis Prætorianis, i.e. ab octo cohortibus, quibus præfectus prætorio præerat, ut Claudius, qui Cajo Caligula cæso à Prætorianis Romæ Augustus salutatus est. *Tranquill. in Claud. c. 10. Joseph. antiquitat. lib. 19. c. 1. 2. 3. & 4.* Item Pertinax Commodo interfecto, *Julius Capitolin. in vita Pertinacis. Herodian. lib. 11. historia tempor. suor.*

XIII. Modò unus tantùm electus & confirmatus est plurium Exercituum, Populi Romani Ducum, Præfectorum, vel Legatorum Consularium, Legionum Tribunorum & Centurionum suffragiis, ut Macrinus, occiso Caracalla: Flavius Claudius, trucidato Quintillo, & alii.

XIV. Modò plures eodem ferè tempore à variis exercitibus per diversas Populi Romani provincias electi & confirmati fuêre, ut Galba Imperator in Hispania: Vitellius in Germania: Otto, Romæ à Prætorianis & Vespasianus in Judæa, Syria à Legionibus quibus præerant, Nerone occiso, intra unius anni spatium Imperatores designati sunt. Ex quibus Galbam Otto, Ottonem Vitellius, Vitellium Vespasianus acerrimis civilibus bellis confecerunt, solusque rerum Vespasianus potitus est. *Tacit. lib. 5. posterior. hist. historia Augusta & Tranquill. in vita Vespasiani.*

XV. Idem accidit cæso Pertinace, quando Julius Romæ à Prætorianis: Pescennius Nigerius in Oriente à Legionibus Syriacis: Severus in Pannonia ab Illyricianis & Albinus in Britanniis, ab iis, quibus imperabant Exercitibus, Augusti simul ferè creati sunt. Quos omnes Severus bello Civili victos interfecit, solusq; annos 18. rerum potitus est. *Herodian. lib. 3. historia August. Ælius Spartianus & Julius Capitolinus in 4. dictorum Principum vitis.* Pluribus insuper de his consulatur *Onuphr. Panvin. laud. loc.*

XVI. Hactenus dictum & scriptum, de Romanorum Imperatorum Successione, nunc trahit Vara Vibiam, &, (ut utar Hispanorum adagio) sequitur funis situlam, ut etiam dispiciam de Romano Germanicorum Imperatorum Successione. Ea itidem vel Jure hereditario vel Electione Imperatoribus delata traditur.

XVII. Jure hereditario, Carolus Magnus Rex Franconiæ Imperium Romano-Germanicum, tolerantibus Germanis Principibus (ut loquitur *Petrus de Andlo. lib. 2. de Imper. Roman. c. 1.*) transmisit in Ludovicum Pium filium. Ludovicus Pius in Lotharium filium, Lotharius in Ludovicum II. filium. Ludovicus II. in Patruum Carolum Calvum. Carolus Calvus

in Ludovicum Balbum filium. Ludovicus Balbus in Carolum Crassum filium. Carolus Crassus in fratris Carolomanni filiū Arnolphum. Arnolphus in Ludovicum IV. filium. *Heig. p. 1. q. 3. n. 12. Cabot. 1. dist. nct. 10. & 13. Gewold. de sacri Roman. Imper. septemviratu c. 2. & 4. in fin.*

XIIX. His Imperatoribus denatis, Regia Caroli Magni prosapia, quæ annis circiter cx. duraverat, defecit, dignitatemque Imperatoriam alii Imperii Principes ex diversis familiis orti Electione vel omnium sive maximæ partis Imperii Principum vel quorundam tantùm sibi acquisiverunt.

XIX. Omnium sive maximæ partis Imperii Principum Electione ad Imperii fastigium evecti sunt, Cunradus I. Comes Franconicus: Heinricus Auceps: Otto Magnus. Otto II. Otto III. Duces Saxoniæ Wittekindini. *Gewold. allegat. tract. c. 4. in fin.*

XX. Quorundam Imperii Principū tantùm, puta septē Electorum Electione Imperio præfuerunt: Heinricus II. Dux itidem Wittikindinus Saxonicus. Cunradus II. Heinricus III. Heinricus IV. Heinricus V. Duces Franconici: Lotharius II. Dux Saxoniæ, familiæ suæ caput & finis: Cunradus III. Fridericus I. Heinricus VI. Philippus III. Otto IV. Fridericus II. Duces Sveviæ, excepto Ottone IV. Duce Brunsvicensi: Wilhelmus Comes Hollandiæ: Rudolphus I. Comes Habspurgicus: Adolphus Comes Nassovius: Albertus I. Dux Austriæ: Heinricus VII. Comes Luzelburgicus: Ludovicus IV. Dux Bavariæ: Carolus IV. Rex Bohemiæ: Wenceslaus Marchio Brandeburgicus: Rupertus Comes Palatinus: Sigismundus Marchio Brandeburgicus: Albertus II. Fridericus III. Austriæ Duces: Maximilianus I. Carolus V. Ferdinandus I. Maximilianus II. Rudolphus II. Matthias I. Ferdinandus II. & Ferdinandus III. modernus noster invictissimus & gloriosissimus Imperator, Archiduces Austriæ.

XXI. Ex hisce præmissis, duæ nobilissimæ & ventilatione dignissimæ ebulliunt controversiæ. Quarum prima est de Natali septemvirorum Collegii, quo tempore ille extiterit?

XXII. Eminentissimo septemvirorum Collegio quæstio-

stionem Status dudùm motam, deque ipsius Natali anxiè quæsitum fuisse neminem publicum jus sectantem (ut conjicio) latebit.

XXIII. *Jordanus*, Natalem septemvirorum Collegii tempore Caroli Magni extitisse scribere nō dubitavit *in Chron. Tit. qui Principes &c.* Ubi 4. Electores seculares & 3. Ecclesiasticos à Carolo Magno constitutos refert, Eandem opinionem fovent *Auctores Chronici Scabinorum Magdeburgensium & Ernestus Comes Mansfeldius in oratione de Heinrico I.* ubi perorando testatur, Ottoni Magno Imperium Romanum consensu Principum Electorum Moguntinensis, Coloniensis, Trevirensis & Palatini &c. (qui tunc ex Caroli Magni constitutione Imperii rebus præfuerunt) suffragiis delatum fuisse.

XXIV. *Wernerus Rolewinck in fascic. tempor. ætate 6. fol. 70. Albericus à Rosate in lexico, verbo:* Electores *& in l. 3. C. de Quadrien. prescript. n 4. & seq. Martinus Polon. in Chron. fol. 344. Andreas Knichen. de Saxon. non provoc. jur. versu* Electorū *c. 1. n 4. Engelbrechtus dissert. de Successione in Electorat. ex Jure Primogenit. th 2. & 42. Mercator in Atlante Minore* von Teutschland *fol. mihi 333.* und von der Pfaltz am Rhein *fol. 365. & alii ferè innumerabiles scriptores laude fideq; dignissimi*, concorditer testatum reliquerunt Natalem Collegii Septemviralis tempore Ottonis III. apparuisse: Cùm enim Otto ille III. prole mascula destitueretur, & multis manifestisq; exemplis, tàm Crescentii ejus æmuli, quàm aliorum didicisset, perniciosas vacante Imperio circa successiones facile enasci factiones, illis in tempore remedium salutare quæsivit, novoq; decreto septemviratū sive senatum septē Electorū, qui casu emergente & necessitate efflagitante Regem Romanorum in Imperatorem promovendum eligerent, in Patria suâ Germania instituit, id quod à Gregorio V. Pontifice, ejus consangvineo approbatum & inviolabili stabilitate usq; ad nostra tempora conservatum fuit. *Gewold. c. 5. cit. tract. Cluver, in vita Ottonis III.* Accedit Privilegium Ottonis III. scriptum *anno* 999. & præfixum juri Saxonico Municipali Weichbildt dicto: ibi: Und geben der Stadt Magdeburg und ihren Einwohnern das heilige Recht vñ Ge-

Gerichte/ und den Römischen Keyser/ mit des Reichs Churfürsten/ beyde geistlich und weltlich zu einem Vormunden/ der Stadt vorzustehen an dem Heerschilde und an allen Nutzen und Frommen.

XXV. In hanc ipsam inde sententiam, verè & eleganter Archiepiscopus Moguntinus gravissimâ oratione, ad Coelectores suos habitâ, cùm de eligendo Carolo V. Cæsare ageretur, peroravit: Hæc (inquiens) certamina (de quibus mentionem fecerat) ut caveret ad posteritatem, Otto III. gravissimo consilio & comprobante Romano Pontifice Collegium Electorale instituit, cujus Collegii sapientiâ & fide jam annos quingentos Imperii possessio in hac natione relinqueretur, quod non modò Germanicæ nationi gloriosum est, sed etiam toti Europæ multis modis salutare fuit. *Georg. Sabin. de Election. & Coronat. Caroli V.*

XXVI. *Aventin. annal. lib. 5. Onuphr. Panvin. de Comit. Imperat. c. 6. Peucer. in Chron. lib. 4. in vita Ottonis III. & alii eorundem asseclæ* contra alteram opinionem insurgunt eandemq; hisce potissimum fundamentis, penè verò dixerim, commentis oppugnare audent. 1. Quia Decretum Ottonis III. non extet aut produci possit. 2. Quia apud Gratianum qui Decreta, Constitutiones & Statuta Pontificum collegit, ne verbum, imò nec jota, multò minus Decretum aut quicquam tale Cæsaris Ottonis III. vel Gregorii V. reperiatur. 3. Quia nemo Historicorum extat, Ottoni III. & Heinrico II. contemporaneorum, qui vel minimam mentionem faciat ejusmodi Decreti de Electoribus & Cæsare eligendo, cùm tamen adeò diligentes fuerint, ut ubi Imperator singulis noctibus pernoctaverit, ubi Pascha, Pentecoste, Natale & Quadragesimam singulis annis transegerit, scripserint & posteritati reliquerint. Imò verò è contrario nonnulli eorum reperiantur, qui longè aliud suis rerum Germanicarum monumentis publicis inscripserint, ut, *Regino, Witichindus, Luitprandus, Lambertus Schafnaburgensis, Abbas Urspergensis & alii.*

XXVII. Verùm enim verò rationes istæ opinionem illam secundam sive mediam suprà à me relatam oppugnant

quidem, at non expugnant. Prima enim ratio ficulnea est, adeoque fractu facilima. Sic enim infert: Decretum Ottonis III. de institutione Electoralis Collegii non extat, nec potest produci. E. non fuit. At quæ ista hæc conclusio? Varias certè valerem huic rationi opponere instantias de Ulpiani, Æsculapii & Aristotelis integris scriptis, sed brevitatis amicus, unicam duntaxat ex sacris adjiciam: Libri Bellorum Domini, quorum mentio fit *Num. 21. v. 14.* non amplius extant nec possunt produci, E. non fuerunt. Ecquem tibi sanæ adhuc mentis hoc daturum putas? Relinquitur ergò: Dicere, in natura rerum nunquam fuisse, quod non extat hodiè: ineptum esse omninò & à ratione alienum. Quin imò, quod Decretum illud in rerum natura fuerit, ex allegatis thesi antecedenti authoribus non obscurè patescit, quos omnes Impugnatores isti prius in jus vocent ac indicio superent, quàm opinio eorum fidem inveniat.

XXHX. Altera ratio est inefficax, 1. quia fieri potuit, ut Decretum ante tempora Gratiani, qui vixit circiter annum M.C.LI. interierit. 2 Quia Gratianus sibi non proposuit omnes & singulas Pontificum Constitutiones operi suo inserere, sed eas tantùm quæ negotio suo usui essent & maximè inservirent.

XXIX. Tertia ratio, quam putat præ se ferre caput Medusæ Herculis scutum *Onuphr. Panvin.* ipsi minus nihilo patrocinatur, cùm notum sit ex Logicorum Principio, à Testimonii loco negativè in historiis profanis procedere argumentandi genus esse valdè arenosum & inutile. *Philipp. Dutrieu in manuduct. ad Logic. Tract. 4 p. 1. cap. 3. art. 1. n. 4.* Nulla enim est consequentia, Historici, Ottoni III. & Heinrico II. contemporanei, nullam faciunt mentionem Decreti Ottonis III. E. illud nunquam lucem aspexit, unicam dabo instantiam: Legis Regiæ, quâ Populus Romanus omne suum Imperium & potestatem in Augustum abdicativè transtulit §. 6 *inst. de J. N. G. & C. & L. 1. ff. de constit. Princip. Magnif. Dn. Ordinarius Theodoricus disp. Crim. 5. th. 1. lit. p. & Amplissi. Dn. Ungepauerus Exercit. 2. q. 4. in Nego. Patroni & Praeceptores mei honoratissimi,* nullus Historicorum Augusto contemporaneorum meminit. E. illa lex nun-

quam

quam fuit lata. Absurditatem conclusionis quis non deprehendit?

XXX. Nec *Onuphrius Panvin*, authoritate & testimonio antiquorum illorum rerum Germanarum scriptorum quos pro destruenda mea opinione adducit quicquam efficit, quia illi partim vixêre & scripsêre ante tempora Ottonis III. quomodo ergò testimonium perhibeant? non entis enim nulla sunt accidentia *Arist. 4. metaphys. tex. 16.* partim in monasteriis vitam transegerunt nec rebus politicis interfuerunt, sed saltim ea quæ rumor & fama vulgi anceps illis suppeditavit, observârunt inque historicos suos commentarios retulerunt, unde facilè dubia pro certis, falsa pro veris annotare potuerunt. *Gewold. c. 7. d. tract.*

XXXI. Prior verò ista *Jordani Auctorum Chronici Scabinorum Magdeburgensium & Comitis Mansfeldii* opinio, nullo negotio refutatur ex iis, quæ *th.* XII. dicta, & ex Caroli Magni testamentariis tabulis, in quibus filios suos Imperii & Regnorum suorum heredes instituit, successoresq; reliquit, *Gewold. c. 2. alleg. tract. & Sleidan. lib. 3. de Monarchiis.* Quibus addi potest divisio Imperii & Regnorum à Lothario, Carolo Calvo & Ludovico, fratribus, filiis Ludovici, in iis facta. *Cluver. in vita Lotharii.* Ex quibus satis elucet existente stirpe Regia Caroli Magni, Imperium fuisse hereditarium non electitium. Remoto igitur genere, quòd non fuerit electitium, removentur etiã omnes species, scil. quòd illi Imperatores nec electione Electorum nec aliorum Imperii Principum, Imperiali fastigio eminuerint. *Porphyr. in Isagog. c. 7. & 9. Everhardus in Top. loco à genere ad speciem n. 1.* Pluribus hac de re opinionibus qui delectatur, *Heig. quæst. 1. q. 3. per tot.* adeat. Mihi enim primarias hac vice fideliciter recensisse sufficiat. Et hæc de prima.

XXXII. Sequitur altera controversia: Nimirum quia 10. Imperatores Austriaci (quos haud immeritò Romanos Monarchas appellito) continuatâ serie sibi invicem successerunt, ut *th.* XX. videre licet; an ob id successio in Imperio nostro non ampliùs dicenda electitia, sed hereditaria?

XXXIII. Et Imperatorum Austriacorum Successionem

hereditariam, non electitiam agnoscit *Hartmannus Maurus* Consiliarius Archiepiscopi Coloniensis *de Coronatione Caroli V. Imperatoris* apud *Simonem Schardium* Assessorem Cameræ Imperialis *tom. 2. Rer. German. fol. 862.* hanc proferens rationē quam silentio nequaquam prætereundam putat, quòd Archiepiscopus Coloniensis in sacris illis precibus illud præcipuè solenniterque inter plura alia comprecetur, ut Reges quoq; de lumbis Imperatoris, per successiones temporum futurorum, egrediantur. Quo uno solo, inquit, satis planè constat non minus inepta atq; frigida quam invidissima ratione illos uti, qui negant, optimè meritorum Imperatorum clarissimo sangvini Imperium deferendum electione, ne ob id videatur quasi successioni deberi, cum eos optimo merito spes successionis manere debeat. *Hæc ille.*

XXXIV. His adnumerari etiam potest illa precum formula, in coronatione Imperatricis Romæ olim usitata, quam Cardinalis Episcopus super Imperatricem genu flectentem, depositâ mitrâ recitabat: Omnipotens sempiterne Deus, fons & origo totius bonitatis, qui fœminei sexus fragilitatem nequaquam reprobando avertis, sed dignanter comprobando potius eligis, & qui infirma mundi quæcunque ut fortia confunderes, eligenda decrevisti, quiq; etiam gloriæ virtutisque tuæ triumphum in manu fœminæ Judaicæ olim, plebis de hoste sævissimo assignare voluisti: Respice quæsumus ad precem humilitatis nostræ, ut supra hanc famulam tuam N. quam supplici devotione Imperatricem eligimus, benedictionum tuarū dona multiplices eamq; dexterâ tuæ potentiæ semper & ubiq; circumda: & ut dono tui numinis undiq; firmiter adjuta, visibilis seu invisibilis hostis nequitias triumphaliter expugnare valeat, & una cum sacra Rebecca, Lea & Rachaele, beatis reverendisq; fœminis fructu uteri sui fœcundari seu gratulari mereatur, ad decorem totius Imperii statumque sanctæ Ecclesiæ regendum nec nō protegendū per Christum Dominum nostrum, qui ex intemerata B. Mariæ virginis alvo nasci, visitare & renovare dignatus est mundum: qui tecum vivit & gloriatur Deus in unitate Spiritus sancti per immortalia secula seculo-

lorum, Amen. *Petrus de Andlo lib. 1. Ceremon. Roman. c. 6. de Coronatione Imperatricis sine Imperatore.*

XXXV. Melius verò & prudentiùs sentiunt *Knichen. c. 3. de Saxon. non provocand. jur. n. 176. & seq. Reinkind. de Regimine Secular. & Ecclesiast. lib. 1. class. 3 c. 2. Limnaeus lib. 2. J. P. c. 3. n. 5. & penè innumerabiles alii*, qui Imperatorum Austriacorum Successionem electitiam propugnare satagunt sequentibus immotis & infallibilibus fundamentis: veluti 1. *c. 1. & 2. A. B. Caroli IV.* 2. *Capitulationibus Imperialibus*, in quibus jurant: Vnd insonderheit wollen wir vns auch keiner Succession anmassen / vnterwinden / noch in solcher Gestalt vnterziehen / oder darnach trachten / auff vns selbst / vnsere Erben vnd Nachkommen oder auff jemand anders zu vnterstehen zu wenden / Sondern wir / dergleichen vnser Kinder / Erben vnd Nachkommen / die gemelten Churfürsten ihre Nachkommen vnd Erben zu jeglicher Zeit bey ihrer freyen Wahl vnd Vicariat / wie vor Alters hero auff sie kommen / die güldene Bull / päpstliche Recht vnd andere Gesetz oder Freyheit vermögen geruhig bleiben vnd gantz vnbedränget lassen. Wo aber darwider ichtwas gesucht / gethan / oder die Churfürsten im Reich beeinträchtigen würden / das doch keines weges seyn solle / das alles sol nichtig seyn vnd dafür gehalten werden. *Limnaeus ex part.* 2. Politischer Reichshändel. *Goldast. lib. 2. J. P. c. 3. n. 9.* 3. Testimonio Moguntinensis Archiepiscopi, Matthiam Imperatorem jam jam Francofurti coronandum ita compellantis: Sta & principem locum tene, non hereditario jure, sed suffragio septem virorum tibi attributum. *Buleng. lib. 13. hist. p. 406.*

XXXVI. Ad *Hartmanni Mauri* & sequentem rationem facilè puto responderi posse; vota illa minimè necessitare, & hereditarium aliquod jus inducere. Res, si opus, potest declarari exemplo: Benedictus apprecatur Bonifacio, ut filius ejus Magister vel Doctor evadat, quis sanae mentis exindè apodicticè concludat, hoc apprecatus est Benedictus Bonifacio, E. necessario fiet, cum hoc sit purum putum contingens. Quid si verò evaderet Magister vel Doctor? illud non adscribendum esset voto, sed potius ipsius diligentiae & studio. Sic licet deciet in Linea Austriaca Archiduces sibi invicem successerint in Im-

perio, id tamen minimè Electoris Coloniensis voto, sed potiùs illorum merito, quo se Imperatoriâ Majestate dignos exhibuerunt, attribuendum erit. *Limnæum adde lib. 2. J. P. c. 4 n. 6. 7. 8 & 9.* Et hucusq; de Successione Imperatoria. Nunc de Electorum, Successionum nostrarum specie altera.

XXXVII. Electores septem numerantur in Imperio, id quod non solùm ex *suprà dictis*, sed & *proœmio A. B.* sat notorium. Quippe in quâ etiam vocantur septem candelabra lucentia in unitate septiformis spiritus: Tres verò eorum Ecclesiastici sunt sive spirituales; utputa Moguntinensis Archicancellarius per Germaniam & Collegii Electoralis Decanus, *c. 1. §. præterea & c. 4. §. cæterùm A. B.* Trevirensis Archicancellarius per Galliam & Regnum Arelatense *c. 1. §. item A. B.* & Coloniensis Archicancellarius per Italiam *c. 3. § 2. A. B.* Et quatuor Politici sive Seculares: Nimirùm Rex Bohemiæ, sacri Imperii Archipincerna *§. primò.* Palatinus sacri Imperii Archidapifer, *§. deindè.* Saxo sacri Imperii Archimarschalcus *§. ducum;* Et Brandeburgensis sacri Imperii Archicamerarius *§. & his c. 1. A. B.* unde *Brusneri in descriptione Urbium Imperial. p. 13. versiculi, pingvissimâ Minervâ conscripti:*

Septem clara viris fulget Germania Magna,
Quos penes arbitrium Cæsaris omne manet.
Poma Palatinus Dapifer gerit aurea Princeps,
Dux gladios Equitum, Saxo, Magister habet:
Marchio fert sceptrum Camerarius, inde Bohemus
Rex Pincerna manu pocula digna tenet:
Præsul Agrippinus, fert signa per Itala Regna:
Teutona, Mogitnus: Gallica, Trevir amat.

XXXIIX. Electorum Spiritualium Successionem dari nullam notissimum est, & planè indubium, ut vix operæ pretium sit vanis allegationibus paginas implere aut lectori molestiam creare. Solùm igitur hîc agendum erit de Secularium Electorum Successione.

XXXIX. Secularium Electorum Successio boni ordinis ergò perpendenda respectu Linearum 1. Descendentium. 2. Ascendentium. 3. Collateralium.

XL.

XL. Respectu Lineæ Descendentium in limine statim occurrit quæstio: Si Pater Elector ad plures penetrans, relinquat tres vel quatuor filios, quis eorum in Electoratu succedat? Resp. Primogenitus Legitimus, h. e. legitimè natus: das erstgeborne rechte Ehekind / *c. 7. §. 3. A. B* non naturalis vel spurius vel legitimatus, § *naturales 2. F. 26. Vult. lib. 1. F. c. 9. n. 91. Rittersh. in part. Feudal. c. 13. Hahn. tract. Feudal. c. 10. & Limnæus lib. 3. J. P. c. 7. n. 18.*

XLI. Modò non existat fatuus, furiosus, & alterius famosi, & notabilis defectus, propter quem non debeat seu possit hominibus principari, *c. 2. §. 2. & c. 20. §. decernimus A. B.* Consvetudo enim de præferendo primogenito, non est extendenda contrà utilitatem Regni, *Schurff. Consil. 24 n. 8. cent. 2.*

XLII. Nec etiam Clericus, *d. c. 7. A. B.* Quippè qui non solùm jure communi successionis feudalis incapax est *c. 30. 2. F.* Verùm etiam ex hac ratione singulari non admittendus, ne numerus Electorum Ecclesiasticorum augeatur: Secularium contrà minuatur.

XLIII. Alii tamen cuidam ex fratribus ordine nascendi proximiori jus suum deferre potest, & (quod cuivis licet) juri & favori pro se introducto, renunciare. *l. 41. ff. de Minor. l. 46. ff. de Pact. l. pen. C. eod. l. 41. C. de Episcop. & Cler.* Cujus renunciationis exemplum adducit *Chytr. lib. 1. Chron.* scribens de Friderico Burggravio Norimbergensi, postea verò beneficio investituræ Imperatoris Sigismundi, Electore Brandeburgensi, qui jam jam moriturus quatuor filios, Johannem, Fridericum, Albertum & Fridericum II. ad se vocavit, & à Johanne Primogenito paternè petiit, ut is juri suo quo gauderet, ratione Primogenituræ, quoad successionem, in Electoratu renuntiaret, idq; Fratri Friderico ad res gerendas aptiori, cederet, cui petitioni Primogenitus filialiter annuit, fratriq; secundogenito lubenti animo, omne jus suum cessit.

XLIV. Succedit Q. 2. Si Pater Elector moriatur & relinquat ex filio Primogenito nepotem & filium secundogenitum, cuinam eorum debeatur Successio Electoratus? De qua haud immeritò dixero eam quavis charybdi periculosiorem

atque ita explicatu difficilem, ut faciliùs Nili fontes reperire liceat, quâm hîc hæsitandi finem: *Magnif. Dn. Arumaus, Patronus & Praeceptor quondam meus honoratissimus exerc. 11. th. 4. Arnoldus Engelbrecht in comment. ad c. 7. A. B. Tiraq. de Jure Primogenitura q. 40. Schurff. cent. 2. consf. 1. n 21. Wurmf. exerc. 2. J. P. q. 15. & communiter ferè omnes*, Nepotem ex Primogenito Secundogenito filio præferendum existimant. 1. Quòd Primogenitus ex genuina Juris Primogenituræ natura, ipso nativitatis momento jus succedendi in Electoratum acquirat, & sic, si antè actualem Electoratus possessionem vitâ excedat, filiis suis tanquam locum ejus repræsentantibus, *§. 6. inst. de hered. ab intest. defer. & Nov 118. c. 1. & 3.* à se quæsitum & satis radicatum transmittat.

XLV. 2. Quod vigore *c. 7. A. B.* Primogenito non extante, successio ad ejusdem Primogeniti Primogenitum, Laicum, liberè & sine contradictione cujuspiam devolvatur.

XLVI. 3. Quod semper ex ordine genituræ senior ad successionem vocetur *in Bulla singulari Caroli IV. quam apud Francofurtum anno 1376. vicennio pòst latam Camerulem illam auream B. ad preces Wenceslai Electoris Saxonis Anhaldini emisit*, cujus verba, quia paucis obvia lubet apponere: *Præsente*, (inquit illa) *Imperiali edicto in perpetuũ valituro sancimus, quòd post dicti Wenceslai Saxoniæ moderni & Luneburgensium Ducis obitũ, ejusdem Primogeniti filius ex ordine genituræ, & sic deinceps à seniore filio descendentes ex ordine genituræ semper senior &c. jus, vocem, dignitatem & potestatem eligendi Romanum Regem promovendum in Imperatorem & officium Mareschalliæ cum omnibus & singulis suis dominiis, honoribus, juribus, privilegiis, dignitatibus & pertinentiis perpetuis temporibus obtineat per successionem hereditariam & paternalem.* Idem octo pòst lustris *Sigismundus filius Rex anno 1414. & postea Imperator anno 1434. in Bullis suis datis Ludovico Pio Palatino Ruperti Regis filio iisdem verbis repetiit & confirmavit.* Atqui si Pater Elector moriatur & relinquat ex filio primogenito Nepotem & filium secundogenitum, nepos ex ordine genituræ est senior. E. etiam nepos, excluso patruo, proximus erit in successione.

XLVII. Sed his satis audacter contradicunt *Goldastus in seniore sive de Majoratu lib. 3. c. 6. 7. & 13. & du curs. de Jure repraesentat. in Primogenit. th. 13. & aliquot seqq. Limnae. lib. 5. J.P. c. 15. n. 3. & alii*, autumantes praerogativam succedendi in Electoratum, optimo jure sibi vindicare filium secundogenitum pro nepote primogeniti denati 1. Propter Decretum Imperiale Publicum in Comitiis Generalibus Aquisgrani latum, cujus meminit *Goldast. allegat. th. 13.*

XLIIX. 2. Quia nemo plus juris in alium possit transferre, quàm ipse habeat *l. 54. & 120. ff. de R. J.* Primogenitus autem, si ante Patrem obeat, in successione Electoratus nihil juris habet, E. etiam nihil in heredem transfert. Min. probat. Quia successio ipsi, non propter nativitatem & genitura prioren, sed propter Seniorarum sive aetatem majorem defertur, ipsi est tempore mortis patris, der Eltiste. Ejusdemque probationis probatio inter alia deducitur ex variis investiturarum literis: In quibus, non tàm genitura aut nativitas prior, & in ipso nativitatis momento avidè arreptum, atq; adeò porrò in liberos transmissum succedendi jus, quàm aetas annosior, pro genuina succedendi ratione ab Imperatoribus ipsis, atq; etiam septemviris tùm investiis, adferri videtur. Veluti 1. *ex literis Ernesti Electoris & Alberti fratrum Ducum Saxoniae datis à Friderico III. Imperat. Neostadii in Austria die Johannis Baptista Anno 1465. Parentis eorum Friderico II. Electore mortuo anno 1464.* Und hat uns der obgenandte Hertzog Ernst demütiglich gebeten / daß wir ihm / als dem Eltisten / insonderheit das Churfürstenthumb zu Sachsen mit dem Ertzmarschalckampt leihen möchten. 2. *ex literis Ernesti Electoris & Alberti fratrum Ducum Saxoniae, quibus investiti fuerunt de Wilhelmi Ducis Saxoniae Provinciis, Thuringia & Franconia, datis à Friderico III. Imperatore Gratzae d. 25. Junii anno 1483.* Als wir vor verschienenen Zeiten den genandten Hertzog Ernsten / als dem Eltisten / das Churfür-

ligen Römischen Reichs Ertzmarschalck vnd Johannes Gebrüdere Hertzoge zu Sachsen etc. nach dessen Vaters Abgang ersuchet / vnd mit demütigem Fleiß gebeten / daß wir den genandten Hertzog Friederichen/als den Eltisten/ allein mit dem Hertzogthumb zu Sachsen dem Ertzmarschalckampt der Chur vnd was von Rechtswegen darzu gehöret/belehneten.

XLIX. 3. Quia monstro non sit absimile, si nepos remotior à carne & sangvine ultimi possessoris, habeatur pro herede excluso filio gradu & naturâ proximiore. Quid ergò, in tanta sententiarum distantia? Scintillularum veritatis ex durissimo hoc chalybe magis excudendarum gratiâ cum iis, qui pro Patruo stare volent pro nepote in arenam descensurus sum. Quæ tritior via est & ob deambulantium frequentiam securior. Cum iis verò, qui pro nepote, depugnabo pro Patruo. Licet via hæc desertior & infestior.

L. Respectu Lineæ Ascendentiũ Q. 1. Si Pater & filius simul & eodem tempore existant Electores & filius præmoriatur, an Pater filio succedere possit? Resp. Patrẽ Electorẽ filio Electori nequaquam succedere posse, ad oculum constat ex *c. 1. A. B.* ubi septenarius Electorum numerus præcisè requiritur, qui adeò ad strictam & immutabilem observantiam est redactus, ut neq; augeri neq; minui possit. Unde cùm aliquando Maximilianus I. Imperator Electores sollicitaret de jure suffragii in electione Imperatoria Archiducibus Austriæ communicando, repulsam tulit. *Hartman. Maur. de Coronat. Carol. V. & Marquard. Freb. in not. ad Petrum de Andlo c. 1. lib. 2.*

LI. *Dicis:* Quæstio præmissa ineptè videtur formata, cùm non entis nulla sint prædicata secundùm communem supr. *th.* 30. citatam Philosophorum Regulam. Patrem autem & filium simul Electores esse posse est non ens *Fabric. lib. 7. Origin. Saxon. fol. 696.* qui illud non usitatum esse asserit. E. nec ejus possunt esse prædicata, quod alter alteri in Electoratibus succedat.

LII. Verùm enim verò illa objectio non est scopulus, sed scrupulus, unde quæstioni meæ ritè formatæ naufragium minimè metuendum. Prodeat *Fabricius*, & videat quàm crassè

erret.

erret. Memoriæ tradit Imperatorem Sigismundum respondisse Ludovico Electori Palatino, & Friderico Electori Brandeburgico, vacantem Electoratum Saxonicum filiis suis natu majoribus petentibus: Usitatum non fuisse ad sua usque tempora, ut Pater & filius simul Electores essent, & Provincias Imperii binas possiderent. Id quod apertè falsum. Denato enim Alberto ultimo Lineæ Anhaldinæ Electore Saxonico, Electoratus secundùm *c. 7. A B.* ad Imperatorem & Imperium fuit devolutus: Quia verò necessitas postulabat, ut alius de eo investiretur, à Sigismundo petebant ejus investituram, Electores, Ludovicus Palatinus & Brandeburgicus Fridericus pro filiis suis Primogenitis: Sibi ipsi verò Fridericus Marchio Misnicus, is qui ultimus genitor est omnium Illustrissimarum Linearum modernarum Saxonicarum, ob fidelissima servitia & auxilia, quæ Imperatori contra Bohemos hostes præstiterat, unde & nomen Bellicosi adeptus, pro eoq; etiam Electoratus Saxonici ordines Provinciales spectabili legatione ad Sigismundum missâ intercedebant. Quid ergò respondebat Electoribus prædictis Sigismundus? Certè non id, quod ait *Fabricius*, sed: se promptum quidem esse ornandi filios eorum, sed rarum (rarum (inquit) non inusitatum) Patrem & filium simul esse Electores. Es sey nicht viel gehöret (Non multùm ait: Ergò tamen auditum nec omninò incognitum) vnd frembde/ daß Vater vnd Sohn zwey Churfürstenthumb besitzen sollen/ se verò constituisse Friderico Marchioni Misnico, Principi ingenio & arte militari clarissimo, ob singularia servitia sibi totique Imperio fortiter pugnando, & laudabiliter vincendo contra Bohemos hostes præstita Electoratum conferre. Id dictumq; & factum simul, dùm ipsum absentem sine solennitatibus *Presburgi anno 1423.* primùm, deinde præsentem *Budæ* solennissimè *d. 1 Augusti anno 1425.* de Electoratu investiebat: prout autor est *Georgius Spalatinus* Friderici Sapientis, Johannis Con-

quos de antiquitate & nobilitate domus Saxonicæ linguâ vernaculâ edidit. Ac præter eum *Ludovicus Persona in oratione pro Wittebergâ allegans* Sigismundi literas authenticas.

LIII. Nec verò exempla desunt, quibus insuper *Fabricii* relatio falsitatis convinci possit. Ecce enim ante tempora Sigismundi, Carolus IV. pater & Wenceslaus filius, simul fuerunt in Collegio Electorali. Pater enim obtinebat Electoratum Bohemicum, filius Brandeburgicum. *Hieronym. Henning. part.1.prior. Geneal. Tabb. 61.* loquitur de Marchionibus Brandeburgensibus è Comitibus Luzelburgens. originem suam ducentibus *fol.202. Christophorus* Enzeldt *Pastor Salfeldensium in Chron.* der AltenMarck / versu: Als aber Carolus IV. aus der Marck verrucken must / gab er die erstlich seinem Sohn Wenceslao &c. *Cernitius vicearchivarius in aula Electoris Brandeburgici in tract. de reb. gest. & genealog. Electorum Brandeburgensium, edito anno 1626.*

LIV. Post tempora autem Imperatoris Sigismundi Ernestus Saxo parens, Saxoniæ Elector erat, & Albertus filius ejus, Elector Moguntinus. Ut cupido historiarum lectori uberiùs cognoscere licet, *ex Concordatis Alberti Moguntini Septemviri, & Ernesti Electoris Saxonis cum Erfurdia urbe uno eodemq; die & anno, nimirùm* Montags nach *Purificationis Mariæ anno 1483. pactis, conventis. Et ex ipso* (quô cum digladiamur) *Fabricio lib.7. orig. Saxon. fol. 754.*

LV. Q. 2. Si forsitan cujusdam Ducis filius, ob benè merita ab Imperatore de Electoratu aliquo investitus; postmodùm è vivis excedat, relictis Patre & fratre, quis horum successione gaudeat? Resp. In Jure Publico casus non datur decisus. Ideò eum ex fonte juris communis, quod publico deficiente observatur, decidendo pro Patre ex vulgatissima Juris Regula concludam: quòd gradu proximior remotiorem excludat. *Authent. Defuncto C. ad SCt. Tertull. & Novell.118. c.2.* Pater autem utpote in primo gradu constitutus, proximior: Frater utpote constitutus in secundo, remotior, *§. 1. & 2. instit. de grad. Cognat.*

LVI.

LVI. Respectu Lineæ Collateralium exoritur Q. super sequenti facti specie: Si tres erunt fratres, quorum secundogenitus moriebatur, relicto filio, quem itidem sequebatur Primogenitus, nullo herede genito aut superstite, an Primogenito succedat fratris secundogeniti filius, an verò frater tertiogenitus? *Dn. Arumaeus discurs. 4. ad A. B. th. 6. & Engelbrechtus cit. comment. ad c. 7. A. B.* partes filii secundogeniti defendendas suscipiunt, scribentes eandem subesse rationem secundogeniti filii ad patruum tertiogenitum, quæ primogeniti filii ad secundogenitum patruum *c. 7. & 24. A. B. & Bulla allegata th. 46.* Wenceslao Electori Saxoniæ data, cujus vigore, si primogenitus sine liberis decesserit, succedit secundogenitus & ejus liberi masculi ex ordine geniturae. Ut ita, purè vocatus excludat vocatum ad certum tempus, aut in certam conditionem *l. 132. §. 6 ibi Bartol. & Imol. ff. de Legat. 2.* Atqui Bullis attestantibus, in nostro casu secundogeniti filius, purè vocatur. E. Patruum tertiogenitum ad certum tempus, & in certam conditionem vocatum, puta cessantibus Primogeniti & secundogeniti filiis excludat.

LVII. His vehementissimè iterùm se opponunt *Goldast. discurs. de jure repræsent. in Primogen. th. 26. & aliquot seqq. & Limnaeus cit. loc.* concludentes 1. Repræsentationem in Collateralibus locum non habere, cùm in ipsis Descendentibus non admittatur.

LIIX. 2. Fratrem tertiogenitum proximiorem esse filio secundogenito, qui defuncto patruo tertio gradu conjunctus, cùm frater sit in secundo. Et ita *Angelum Aretinum* in terminis terminantibus *consil. 256.* hisce consuluisse verbis: *Puta sunt plures fratres, moritur primogenitus sine filiis, superstite nepote ex secundogenito mortuo, & superstite fratre tertiogenito, nepos*

LIX. 3. A Carolo IV. ipso A. B. conditore decisum fuisse pro tertiogenito contra secundogeniti filium in casu, qui contigit in domo Electorali Saxonica, stirpis Anhaldinæ, ubi quæsitum fuit, an Rudolpho primogenito sine liberis decedente, Wenceslaus frater tertiogenitus jure proximitatis & ætatis, an Albertus filius secundogeniti jure repræsentationis succedat? & pro tertiogenito pronuntiatum *in Bulla quadam data Metis anno 1357.* his formalibus: *Si verò præfatum Rudolphum modernum Saxoniæ Ducem sine legitimis masculini sexus heredibus laicis, de lumbis ejus procreatis mori contingeret, ex hinc Principatus, vox, jus, authoritas & potestas electionis, hujusmodi modo præmisso, ad seniorem fratrem ejus per veram paternalem lineam descendentem, & ab eodem ad primogenitum seu seniorem filium ejusdem. Eodemq; sine legitimis masculini sexus heredibus laicis decedenti ad Illustrem Albertum filium Ottonis quondam Ducis Saxoniæ, fratris moderni Rudolphi Ducis devolvatur.* Schema enim eorum genealogicum ad hanc faciem figuraverunt *Henning. in Genealog. fol. 171. Chytræus in Saxon. fol. 62.* & alii.

Rudolphus I. Elector Saxoniæ
obiit 1356.

Rudolphus II, Elector obiit 1370. ἄπαις.	Otto Dux Saxoniæ obiit 1349.	Wenceslaus Dux Saxoniæ obiit 1388.
	Albertus Dux Saxon. & Lunæburg. obiit 1385.	

LX. 4. Tertiogenitum fratrem præferri secundogeniti filio, niti observantiâ novissimâ Successionis in Electorali domo Palatina stirpis modernæ Bavaricæ, ubi Fridericus frater tertiogenitus Ottoni Heinrico secundogeniti filio prælatus

tus fuit. Quorum schema, facilioris cognitionis gratiâ simpliciter subjiciam.

Philippus Elector Palatinus
obiit 1508.

Ludovicus Elector obiit ἄπαις 1544.	Rupertus natus 1481. obiit 1505.	Fridericus natus 1482. obiit 1556.	Wolffg. natus 1494. obiit 1558.
	Otto Heinricus natus 1502. obiit 1559.	Philippus natus 1503. obiit 1548.	

Meditandum igitur cuinam hac ob re invicem differentium parti, calculum nostrum apponere velimus.

SUO SCHELHASIO

S.

Est ita *Privati* nae est manca scientia *juris*,
Quam simul haut *Praxis*, *Publica jura* juvant.
Et quid *scire* juvat, si deficit *Actio? Praxis*
Jurisconsultos, *Publica jura* decet.
Felix Schelhasi es! Gallinae filius albae!
Undique perfectum Te tua scripta probant.
Ut possum exclamo! succedant fama labori,
Praxis amica thori, praxis amica fori!

Gothofredus Fibigius D. & Curiae
Provincialis Saxonicae Advocatus Ordinarius.

Clarissimo & [illegible]

Tu, Justine, petis meritò Doctoris honores,
Doctoreis qui militas conflictibus.
Mox aderit castis comitata Astraea Camoenis,
quae dicet: ista sume praemia.

Lmq; F.
J.M. Dilherrus.

Clarissimo atq; Eximio Dn. JUSTINO Schelhasen/ *J. Uq.*
Doctorando meritissimo.

IMmenso Juris Pelago dum Vela dedisti,
Legibus auxilium quo benè ferre queas:
Inde Tibi capies praeclaros Juris Honores,
Doctrina & Virtus quos peperêre diu.
Sit Tibi faustus Honos, &, quae benè multa mereris,
Praemia; concedat, qui regit Astra, DEUS.

Consalino, Fratri & Amico
meo Intimo sic pectori-
bus & benè precabar

Johannes Krull, Hal-
lensis Saxo.

INduperatorum dum quae successio? quove
Succedant Proceres ordine? amice, doces
Contingat felix, voveo, successio: Honori
Gaudia succedant prosperitasq; tuo.

His extemporaneis Clarissimo Dn. Doctorando
Amico suo fraterrimo gratulatur
Martinus Schele Hamburg.

FINITIS FINIENDIS
DEO SIT GLORIA
in
INFINITA SECULA.